

VIRKSOMHETSPLAN FOR PERIODEN 2017-2020

KREATIVITET OG GLEDE SETTER SPOR

Innhold

Feil! Bokmerke er ikke definert. Innledning	1
Rammebetingelser.....	1
Om årsplanen:	2
Årsplanverket i Ask barnehage er delt inn i 3 deler:	2
Satsningsområder for å utvikle den pedagogiske kvaliteten i barnehagen.	2
Satsningsområder for 2017-2020	3
Tidslinje for satsningsområdene:	4
Tidslinje for implementering av ny rammeplan 2017-2018.....	5
Tidslinje for implementering av ny rammeplan 2018-2019.....	5
Kompetanseheving i personalgruppen	6
3-årig prosjektplan for det pedagogiske arbeidet i barnehagen 2017-2020	7
NATURENS ARKITEKTUR	7
Progresjon i prosjektene 2017-2020	8
Kunstnerisk utvalgsmateriale	9
Progresjonsplan for kunstnerisk basismateriale	9
Barnehagens handlingsplan for satsnings- og vurderingsområder 2017-2020	9
Vurderingsområde 1: Barn – voksen relasjoner.	9
Vurderingsområde 2: Barns trivsel og vennskap i barnehage	10
Vurderingsområde 3: Bruk av IKT som pedagogisk verktøy	10
Vurderingsområde 4: Prosjektarbeid og pedagogisk dokumentasjon	10
Vurderingsområde 5: Gjenbruk, kildesortering og miljøvern.....	11
Overordnet HMS-mål og 3-årig handlingsplan 2017-2020	12
HANDLINGSPLAN FOR HMS-ARBEID for personalet 2017-2020.....	12
Medarbeiderundersøkelsen – 10-faktor.....	13
Prioriteringer av vedlikehold, utstyr og materiell 2017-2020	14
Ledelse	15
Å lede med glede:	15
Til slutt	16

Innledning

Planverket i barnehagen har en hierarkisk oppbygging. Sentrale elementer for vårt planverk er;

- Overordnet lovverk og rammeplan for barnehagen
- Barnehagens verdigrunnlag og pedagogiske plattform
- Kunnskap om barns utvikling og læring
- Observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering
- Samtaler og samarbeid med barn og foreldre

Rammebetingelser

Barnehagens rammebetingelser består blant annet av lovverk og forskrifter, lokale retningslinjer, tildelte budsjetter vedtatt av eier, bygg og beliggenhet, de ansatte og deres ressurser blant annet i form av kompetanse og sist men ikke minst, barna og barnegruppen.

Lover og forskrifter beskriver blant annet hvor mange barn det kan være pr. barnehagelærer og hvor mange barn vi kan ha pr kvm. Dette finner man i barnehageloven på www.lovdatab.no

De økonomiske rammebetingelser for barnehagen er gitt av Askøy kommune som eier. Dette er styrende for hvor mange barn vi kan ha pr. voksen. Pr. i dag har vi 6,5 barn over tre år pr. voksen. Vi har totalt 78 barn (20 av disse er under 3 år) og 20 ansatte fordelt på 15,5 årsverk. Barnehagen har utvidet åpningstid fra 7-17 og har 10 % ekstra bemanning pr. avdeling på grunn av dette. Vi har også 3 ansatte støttepedagoger i tillegg sammen 1,8 årsverk for barn med særskilte tilretteleggingsbehov. I tillegg er det tilsatt en styrer og en assisterende styrer i tillegg sammen 1,6 årsverk hvorav 0,2 årsverk har vært vakant for å få økonomi til vikarer ved kursing og nytt klatrestativ på lekeområdet. Denne økes opp igjen fra 01.08.17. Barnehagen har tilsatt 8 barnehagelærere i tillegg sammen 6 årsverk foruten styrer.

Barnehagen er organisert i aldersinndelte grupper med ca. 20 barn på avdelinger med barn over 3 år og ca. 10 barn på avdelinger med barn under 3 år. Dagsrytme med måltider, soving, utetid og pauseavvikling er noenlunde lik på avdelingene slik at personalet best skal kunne samarbeide på hele huset. Slik sikrer vi at det er trygge rammer for barna og flest mulig voksne til stede med barna under møte-, vakt- og ferieavvikling.

«Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.»

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Om årsplanen:

- Arbeidsredskap for barnehagens personale for å styre virksomheten i en bevisst og uttalt retning
- Utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å kunne påvirke innholdet i barnehagen
- Grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen
- Informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommune, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanverket i Ask barnehage er delt inn i 3 deler:

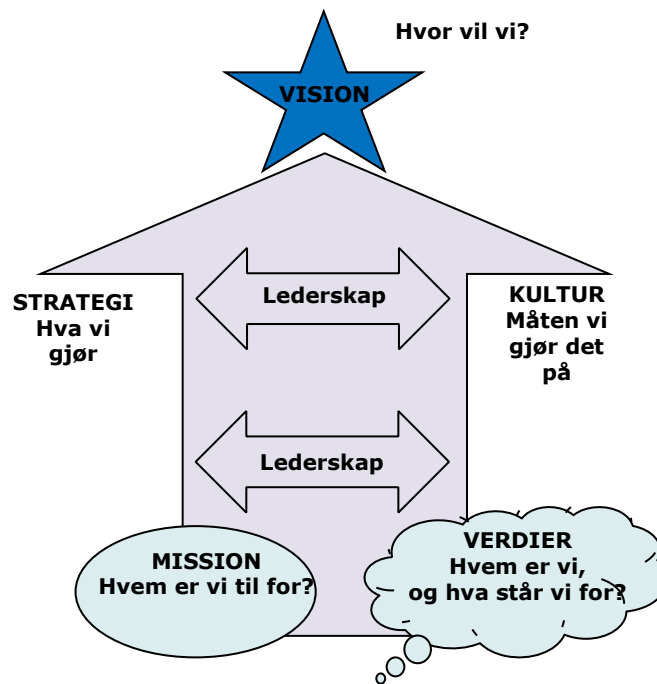
1) **En pedagogisk plan** som først og fremst er rettet mot barnehagens personale og som går dypere inn i barnehagens pedagogiske plattform, visjon og verdigrunnlag.

2) **Virksomhetsplanen** er et dokument som strekker seg over en fireårsperiode. Dette er barnehagens plan for utvikling av barnehagen som organisasjon de neste fire årene. Denne retter seg særlig mot ledelsen av barnehagen og er et viktig verktøy for å kunne planlegge langsiktig.

3) **Årsplankalenderen** representerer «freskvaren»: Hva skal vi jobbe med i det kommende året. Her går vi mer konkret inn i mål og metoder for de ulike områdene. Årsplankalenderer har korte og enkle formuleringer. Mer utdypende beskrivelser vil man finne i pedagogisk plan og virksomhetsplan. Dette er en del av årsplanen som særlig er rettet mot barnehagens foresatte.

Satsningsområder for å utvikle den pedagogiske kvaliteten i barnehagen.

Den pedagogiske kvaliteten i en utdanningsinstitusjon er avhengig av at mange andre områder i organisasjonen fungerer godt. I en lærende organisasjon har vi fokus på å utvikle, forvalte og ta i bruk personalets kompetanser slik at virksomheten blir i stand til å mestre daglige utfordringer og etablere ny praksis når det er nødvendig.

Virksomhetsplanen er barnehagens langsiktige strategidokument. Visjon, misjon og verdier er beskrevet i vår pedagogiske plan. Kulturen – måten vi gjør det på i Ask barnehage, er beskrevet blant annet i årspalkalender, standarder og brosjyrer. På vår hjemmeside vil man også kunne finne en side som beskriver dette «Slik gjør vi det».

<http://www.ask.barnehageside.no/side.asp?seksjonsID=7445>

Satsningsområder for 2017-2020

Barnehagen som lærende organisasjon:

Personalet og barnehagens pilotgruppe for kvalitetsutvikling, har gjennomført en virksomhetsanalyse med SWOT-modellen som utgangspunkt. Følgende satsningsområder ble valgt ut:

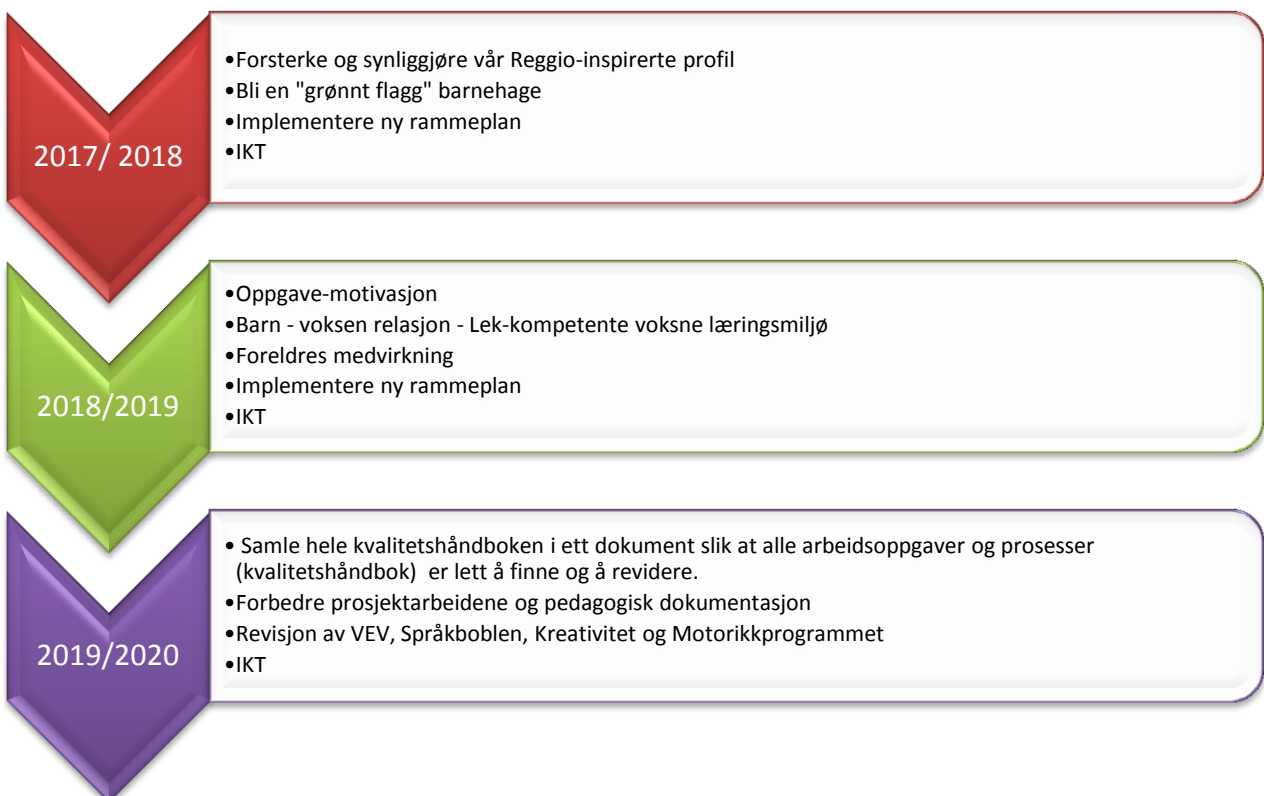
1. Vi skal forsterke og synliggjøre vår Reggio Emilia-inspirerte profil
  - Dialog, demokrati og barns medvirkning – en lyttende pedagogikk. Sikre at den lyttende pedagogikk gjennomsyrrer læringsmiljø, prosjekter og hverdagslivet.
  - Fysisk miljø og materialer
  - Prosjekter og forskerblikk
  - Pedagogisk dokumentasjon og observasjon med fokus på barna – refleksjonsferdigheter må trenes i alle ledd
- b. Vi skal reflektere oftere, bedre og mer systematisk i prosjekter og hverdagsliv(voksenrollen)
  - Tiltak: Settes inn som punkt i oppgaveliste til plantid
  - Bruke seks tenkehatter, COS-sirkel og veiledningsmodell i prosjektmøter, avdelingsmøter og interne ressursteam
- c. Vi skal forbedre arbeidet med prosjekt og pedagogisk dokumentasjon og videreutvikle våre maler og prosesser i dette arbeidet.
2. Vi skal bli en «grønt – flagg» barnehage med fokus på bærekraftig utvikling – i tråd med en Reggio-inspirert profil
3. Implementering av ny rammeplan – se egen tidslinje for dette
4. Oppgavemotivasjon: Vi skal jobbe aktivt med å skape gode holdninger til arbeidsoppgavene (Ingen «snarveier»)

- a. Ledere må gå foran som et godt eksempel (f.eks: vi tar ut leker i lekesonen)
- b. Ta frem minstestandardene med jevne mellomrom
- c. Dialogspill og andre verktøy fra RIV
- d. Henge minstestandarder synlig
5. Vi skal jobbe aktivt med barn – voksen relasjonen i perioden
  - a. Observasjon og refleksjon
  - b. Lekekompetente voksne: Vi skal sikre at alle voksne engasjerer seg og legger til rette for lek inne og ute
6. Vi skal samle alle arbeidsdokumenter i et dokument – samles i en «manual»
7. Vi skal utarbeide en prosesstabell for hvordan vi ivaretar foreldrenes medvirkning i barnehagen. I tillegg må det lages en liten informasjonsbrosjyre til foreldrene om hvordan vi gjør dette.
8. IKT-som verktøy gjennom hele perioden

Barnehagen som lærende organisasjon, barns læring i barnehagen og

foreldremedvirkning er hovedområdene vi skal jobbe med i hele perioden. Vi har satt opp en tidslinje for når vi skal ha hovedfokus på de enkelte elementene for å videreutvikle kvaliteten innenfor disse områdene

Tidslinje for satsningsområdene:

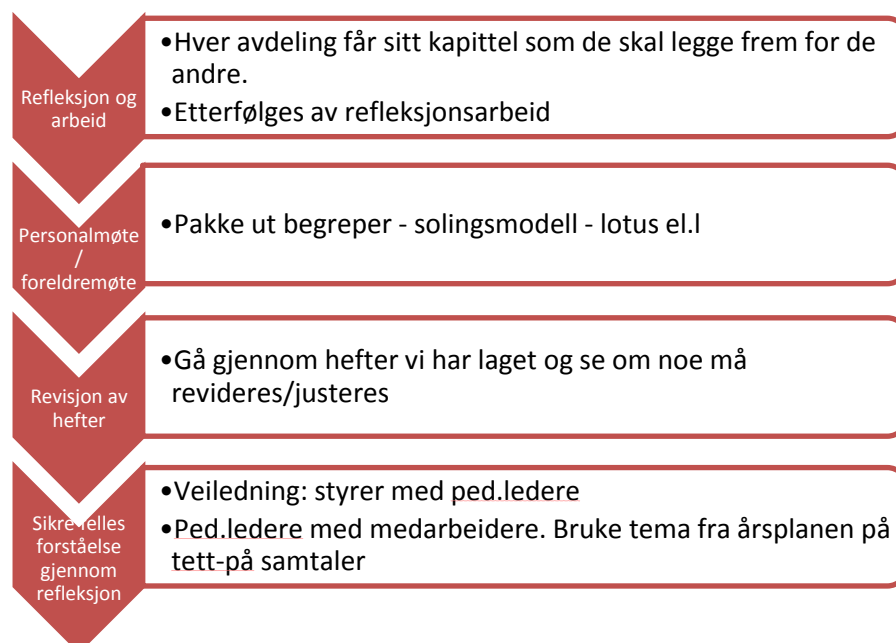

Tidslinje for implementering av ny rammeplan 2017-2018

Fra 01. august 2017 blir forskrift for ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver gjeldende. At det er en forskrift betyr at rammeplanen er like gjeldende som barnehageloven. Personalet i barnehagen trenger å bli godt kjent med innholdet i den nye rammeplanen. Verdier, begreper og ord må avklares i personalgruppen slik at alle kan forstå hva som legges i de ulike begreper. Vi har satt av 2 år til å bli godt kjent med ny rammeplan. Vi har som hovedprinsipp i at hele personalet skal involveres – ikke kun lederne.

Tidslinje for implementering av ny rammeplan 2018-2019

Kompetanseheving i personalgruppen

God planlegging kan bidra til en gjennomtenkt og hensiktsmessig bruk av barnehagens menneskelige resurser. Med utgangspunkt i personalets kompetanse og virksomhetens behov, planlegger vi hva som er hensiktsmessig å ha fokus på. Dette er en veiledende plan. Det vil si at vi endrer, tar bort eller tilføyer opplæring dersom det skulle oppstå utforutsette behov. I tillegg til de tema som nevnes her, vil vi alltid sørge for opplæring i forhold til barn med særskilte vansker.

Kompetanseheving skjer på ulike måter både internt og eksternt. Intern kompetanseheving skjer ved å ha tema på planleggingsdager og personalmøter, ved å ha felles plantid og gjennom veiledning. Ekstern opplæring foregår vanligvis gjennom kursdeltagelse. Her stiller vi krav til at ansatte som deltar på eksterne kurs og seminarer, videreformidler til kollegene enten skriftlig via referat eller muntlig på ulike møtearenaer.

I tillegg til opplæring satt inn i tidslinje – har vi jevnlig samling/opplæring med tema innenfor:

- Førstehjelp
- Ergonomi
- Brann
- HMS - Kvalitetssikringssystem, risikovurdering og avviksmeldinger

3-årig prosjektplan for det pedagogiske arbeidet i barnehagen 2017-2020

NATURENS ARKITEKTUR

Mål: I dette prosjektet vil vi ha fokus på naturen som ressurs sett i forhold til arkitektur og design. Byggverk handler også om bærekraftig utvikling. Sånn sett er dette en videreføring av vårt forrige prosjekt hvor vi hadde fokus på natur og bærekraftig utvikling.

Naturen har en uendelig variasjon i mønstre, former, linjer og farger. Dette finner vi igjen i fagområdet antall, rom og form. Vi ønsker å koble realfag opp mot dette prosjektet. Naturen har gitt inspirasjon til kunst, arkitektur og design. Den er mangfoldig og byggverkene i de ulike kulturer og dyreriker er likeså mangfoldig. Slik kan naturen også si oss noe om betydningen og viktigheten av mangfold – å kunne spille på hverandres styrker og stadig utvikle noe nytt og bedre.

Fremgangsmåte:

Prosjektet er en naturlig del av aktiviteter og hverdagsliv. Vi jobber tverrfaglig og fletter inn våre syv fagområder i tråd med barnehagens progresjonsplan for fagområder. (Se årsplanens del 3: Årsplankalender.) Den pedagogiske dokumentasjonen skal gjenspeile hvordan prosjektlederne har trukket inn alle fagområdene og jobbet tverrfaglig i prosjektene. Det er utarbeidet et eget prosjektveiledningshefte for hvordan vi jobber i prosjekt i Ask barnehage. Vi tar alltid utgangspunkt i en undring, et spørsmål eller en observasjon og lager en arbeidshypotese. Gjennom ulike metoder finner vi fakta om det vi undersøker. Vi reflekterer og konkluderer. Vi eksperimenterer og prøver ut ulike arbeidsteorier. Helt til slutt utarbeider vi en konklusjon eller en beskrivelse av hva vi har lært underveis. Prosjektveiledningsheftet kan man finne i barnehagens kvalitetssystem og på barnehagens hjemmeside.

Prosjektperm: Hver avdeling dokumenterer prosjektarbeidet i en egen prosjektperm. Denne skal være tilgjengelig for barn og foreldre på alle avdelinger. Hver avdeling vil gjennom 3-årsperioden har opparbeidet seg mange erfaringer og god dokumentasjon på temaet «Naturens arkitektur» i forhold til sin aldersgruppe. Dette vil kunne gi barnehagen en økt kompetanse både i forhold til tema og arbeidsform.

Grovplan: Pedagogisk leder utarbeider en grovplan for egen avdeling med utgangspunkt i et Gallery Walk, observasjoner og samtale Dette er et samarbeid mellom ansatte, foreldre og barn. Grovplanen skal deles ut til foreldre og medarbeidere på egen avdeling.

Grovplanen skal ha en oversikt over ukeplanen for avdelingen for halvåret. Eks:

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Turdag: Kaspar- skogen	Musikk og dans i prosjekt	Magisk samling (møtedag)	Kroppen min	Sos.komp: Venner Mat ihht. m/Meny

Denne skal henge i garderoben på hver avdeling og ligge på avdelingens hjemmeside.

Progresjon i prosjektene 2017-2020

Pedagogisk leder velger ut relevante aktiviteter som passer for barnas alderstrinn. Vi har delt inn arbeidet i 3-årsperioden slik at barna skal oppleve progresjon og noe nytt hvert år, selv om arbeidstittelen er lik for alle avdelinger i 3-års perioden.

1-2 år: Naturens arkitektur - Insekter og småkryp.

1-3 åringene jobber med: Meg selv, kroppen min og familien – huset vi bor i. Fokuset er på det nære og kjente insekter og småkryp. Småkryp og insekter har også familier og hus.

2-4 år: Naturens arkitektur - Fugler og dyr i nærmiljøet.

2-4 åringene jobber med: Bygninger i nærmiljøet: Butikken – kirken – skolen. Hvor bor de ulike skogsdynene og hvordan lager de husene sine.

4-5 år: Naturens arkitektur - Alt som spirer og gror.

4-5 åringene har fokus på linjer, former og mønstre i planter, trær og andre vekster i nærområdet. Kan vi se igjen former, linjer og mønstre i gjenstander vi har rundt oss; stoler, bord, kopper osv. Hvordan kan naturen gi inspirasjon til design?

5-6 år: Naturens arkitektur - Vannets veier

5-6 åringene vil ha fokus på havene og livet der. Også de eldste skal se nærmere på hvordan naturens elementer har påvirket hvordan vi konstruerer og bygger hus i ulike kulturer, broer og demninger.

Månedspan og ukeplan: Pedagogisk leder utarbeider en månedspan til medarbeider og foreldre med utgangspunkt i grovplan. På detaljnivå utarbeider pedagogisk leder en ukeplan til avdelingen med utgangspunkt i grovplan og månedspan. Slik vil de ansatte til enhver tid ha oversikt over hva som skal gjøres for å nå målsetting. Pedagogisk leder forfatter et månedsbrev i slutten av hver måned og beskriver hvordan det har vært jobbet med månedspanen. Månedspan og månedsbrev legges på barnehagens hjemmeside og levers i barnas hyller i slutten av hver måned.

Kunstnerisk utvalgsmateriale

Vi har et felles grunnlag for kunst og litteratur barna skal møte på de ulike alderstrinn. I tillegg velger vi en felles kunstner som skal gi inspirasjon og felles fokus i prosjektene for hvert år. I 2017-2018 har vi valgt ut kunstnere innenfor 3 ulike fagfelt: Inger Hagerup med boka «Så rart», Marie Boine sin musikk og kunstneren «Stuart Ian Frost».

Progresjonsplan for kunstnerisk basismateriale

	1-3 ÅR	3-5 ÅR	5-6 ÅR
MUSIKK	Grieg Vivaldi Folkemusikk – dans og rytme	Arne Nordheim Camille Saint-Saëns (Dyrenes Karneval) Folkemusikk - nordisk	Ole Bull Mozart Folkemusikk – verden (Samba-Tango-Zalsa)
LITTERATUR	Eric Carle (Lille larven aldrimett) Kari Grossmann Inger Hagerup	Gruffalo bøkene (Julia Donaldson) Musen som samler farger? (Fredrik) (Leo Lionni) Jakopp og Neikopp Kari Stai	Morgentåkedalen (Jan Deberitz) Roald Dahl Arild Nyquist
KUNSTNERE	Jackson Polloc Andy Goldsworthy	Teodor Kittelsen Gustav Vigeland Ahmad Nadalian	Pablo Picasso Antoni Gaudi Kjartan Slettemark
FILOSOFI OG VITENSKAP	Sokrates	Leonardo Da Vinci	Arne Ness

Barnehagens handlingsplan for satsnings- og vurderingsområder 2017-2020

For å få en god vurdering av barnehagens utvikling innenfor gitte områder, kreves en plan for vurdering som strekker seg over et lengre tidsrom. Vi har valgt å sette dette til en periode på 3 år. I tillegg til noen utvalgte fokusområder, gjøres det to kommunale undersøkelser. En for medarbeiderne og en rettet mot foreldrene. I foreldreundersøkelsen vurderes blant annet foreldrenes oppfatning av allsidighet i tilbudet, barnets trivsel og informasjon fra barnehagen. I medarbeiderundersøkelsen vurderes blant annet medarbeidernes opplevelse av medvirkning, ledelse, gjennomføring av medarbeidersamtaler osv.

Fokusområdene for de neste 3 årene har vi valgt med utgangspunkt i resultater fra virksomhetsanalyse, foreldrenes innspill og barnehageavdelingens satsningsområder.

Vurderingsområde 1: Barn – voksen relasjoner.

Mål: De voksne i barnehagen skaper rammebetingelser og forutsetninger for barns trivsel, læring og dannelse. Måten vi møter barna på former deres selvbilde og er styrende for hvilke erfaringer de får. Det er svært viktig at de voksne i barnehagen er observant på hvordan de er i sine møter med barna. Hva gir vi oppmerksomhet, hva overser vi? Hva er vi positive til og hva er vi negative til? Voksne som stadig overser barn – gjerne uten å være bevisst på dette selv – kan være kimen til at et barn utsettes for avvising og utestenging av andre barn. Derfor er vi opptatt av å sjekke ut at alle de voksne faktisk har en gjennomgående arbeidsmodell hvor de praktiserer en god pedagogisk praksis.

Vurderingsform og ansvar:

Alle de voksne registrerer sin relasjon til barnet i eget registreringsskjema minst en gang i halvåret. Pedagogisk leder sikrer at denne registreringen/observasjonene brukes til å drøfte relasjoner mellom voksne og barn på avdelingsmøte vår og høst. Ut i fra

drøftingene setter pedagogisk leder opp en tiltaksplan for å sikre at alle barn har positive voksenrelasjoner, blir sett og fremhevet som kompetente og verdifulle i fellesskapet. Personalet filmer hverandre i samspill med barn og pedagogisk leder setter av tid på avdelingsmøtet til reflekterer rundt filmen med utgangspunkt i trygghetssirkelen. En gang hvert halvår.

Når:

Høst 2017 – utarbeide registrerings skjema - lederteamet

Halvårlig – registrere relasjoner og utarbeide tiltak, film og refleksjon med utgangspunkt i trygghetssirkelen – alle (ped.leder må lede arbeidet). Halvårsrapport – pedagogisk leder.

Vurderingsområde 2: Barns trivsel og vennskap i barnehage**Mål:**

Utvikle og bruke gode observasjonsmetoder og samtalemetoder for å sikre at alle barn trives og inkluderes i lek og fellesskap på avdelingen.

Vurderingsform og ansvar:

Lederteamet fordeler oppgaver med å finne og utvikle gode observasjonspunkt og samtalepunkt. Her kan man f.eks bruke sosiogram i utetid – evt. lage enkle

registrerings skjema hvor man noterer ned barn som ikke er i lek med andre. Når observasjonsperioden er over og evt. samtaler samlet inn, går lederteamet gjennom materialet og utarbeider en tiltaksplan for det videre oppfølgingsarbeidet.

Styrer leder arbeidet – pedagogiske ledere sikrer at arbeidet gjennomføres på egen avdeling og bidrar inn i lederteamet med sine observasjoner, refleksjoner og tiltaksforslag.

Pedagogisk leder sørger for at tiltak følges opp og justeres ved behov.

Pedagogisk leder skriver månedsbrev til foreldre og rapporterer hver måned hvordan det har vært jobbet barnegruppens trivsel og vennskap. Styrer bruker månedsbrevene som utgangspunkt for felles vurderingsdokument

Når:

Høst – utvikle observasjons- og samtalepunkt - lederteamet

Månedlig – månedsbrev – pedagogisk leder

Halvårlig – registrerings skjema med tiltaksplan, halvårsvurdering – pedagogisk leder

Årlig – vurderingsdokument - styrer

Vurderingsområde 3: Bruk av IKT som pedagogisk verktøy**Mål:**

Sikre at alle barn i Ask barnehage får kjennskap til IKT verktøy og kan bruke dem som produsenter etter hvert som de blir eldre. IKT skal bli et naturlig verktøy for personalet å bruke i det pedagogiske arbeidet.

Vurderingsform og ansvar:

Styrer gjennomfører ståstedsanalysen en gang i halvåret. Ut i fra resultatene settes det opp ulike tiltak.

Når:

Halvårlig – styrer

Vurderingsområde 4: Prosjektarbeid og pedagogisk dokumentasjon**Mål:**

Prosjektene skal være tverrfaglige og barnas læring skal synliggjøres. Hvordan barn opplever og forstår verden er viktig for oss som pedagoger å vite noe om. Dette er en del av kjernen i oppdraget til alle pedagoger. Pedagogikk er læren om å lære. Dette betyr at dersom vi skal kunne hevde at vi gjør pedagogisk arbeid, så må vi vite noe om hvordan barna våre lærer – slik at vi kan komme dem i møte. I prosjektene våre skal vi ivareta barnas mange intelligenser og tilby dem varierte opplevelser og muligheter for å uttrykke seg. Et godt prosjekt skal ha:

- En variasjon på minst 5 inntrykk og
- En variasjon på minst 5 ulike materialer å uttrykke seg i.
- Følge alle fasene i VØFFL (men de kan flyttes litt rundt).
- En pedagogisk dokumentasjon som viser; arbeidshypotesen/spørsmålet, tverrfaglighet, barnas utsagn og fortellinger (fantasi og fakta dere finner underveis), bilder og tekst som synliggjør hva barna har lært og prosessen i prosjektet.
- En prosjektrapport hvor den pedagogiske dokumentasjonen samles og legges frem på utstillingen om sommeren.

Vurderingsform og ansvar:

- Alle prosjektledere rapporterer til pedagogisk leder månedlig hvordan det går i prosjektene.
- Alle pedagogiske ledere setter av minst et avdelingsmøte i måneden til refleksjon omkring prosjekter.
- Pedagogisk leder legger dette inn i månedsbrev og halvårlig vurderingsrapport. Hva har gått bra – hva kunne vi gjort annerledes?
- Foreldrene oppfordres til å skrive kommentarer til prosjektene på sommerutstillingen.
- Lederteamet utarbeider en sjekklister for prosjektarbeid som prosjektleder kvitterer og signerer når prosjektdokumentasjonen er samlet i prosjektheftet.

Når:

- Månedlig – avdelingsmøte og månedsbrev – prosjektledere og pedagogisk leder
- Halvårlig – vurderingsrapport – pedagogisk leder
- Årlig – sjekklister og kommentarer fra foreldre, årlig vurderingsrapport - styrer

Vurderingsområde 5: Gjenbruk, kildesortering og miljøvern.

Mål: Få en mer miljøvennlig barnehage. Gi barna økt bevissthet omkring det å ta vare på ressursene våre. Barnehagen blir miljøsertifisert. ReKo-gruppe nedsettes. Denne hurtigarbeidende gruppen utarbeider system og veiledning for personalet.

Vurderingsform og ansvar:

Barnehagevandring (styrer ansvarlig) og fotodokumentasjon (pedagogisk leder): Skal kunne sees igjen i at vi bruker gjenbruksmateriale, at utstyr og materiell blir reparert, at vi kildesorterer og komposterer. Barnehagen blir miljøsertifisert innen 2020.

Når:

- Månedlig – barnehagevandring – styrer
- Halvårlig – fotodokumentasjon – pedagogisk leder

Overordnet HMS-mål og 3-årig handlingsplan 2017-2020

Helse, miljø og sikkerhet er nært knyttet til arbeid med barnehagens pedagogiske mål og visjoner, kompetanseheving og fysisk miljø.

Vår HMS-visjon: *Godt HMS-arbeid gir glade mennesker i et skapende, trivelig og helsefremmende arbeidsmiljø.* Våre tiltak for å oppnå dette er:

1. Vi skal unngå skader, ulykker og tap gjennom god opplæring, bevisstgjøring, risikovurderinger og gode rutiner: Forebyggende HMS-arbeid.
2. Vi skal fremme trivsel og faglig utvikling.
3. Vi skal fremme medvirkning og gi ansvar.
4. Vi skal jobbe aktivt for å skape gode rutiner og holdninger rundt miljøvern, gjenbruk og kildesortering.
5. Vi skal sette HMS på dagsorden på planleggingsdag høst og vår for å bidra til: økt nærvær, færre ulykker, bedre organisering og bedre kvalitet på det pedagogiske arbeidet.
6. Videreføre høy svarprosent på medarbeiderundersøkelser gjennom god informasjon og avsatt tid til å svare.

HANDLINGSPLAN FOR HMS-ARBEID for personalet 2017-2020					
Ask barnehage		Leder: Mona Rasmussen		Nærværsguppe	
Prio	Tiltak	Kostnad	Ansvarlig	Frist	OK
1	Redusere støy på alle avdelinger og lekerom oppe og på Strålen nede Sak er oversendt til avdeling for drift og eiendom febr. 2017.	Ikke beregnet. Trigonor har lovet kostnads-overslag	Avdeling for drift og eiendom styrer	Følge opp og purre månedlig 2019?	
2	Beholde høy svarprosent på medarbeiderundersøkelse: 1. Sette av personalmøte til gjennomgang og besvarelse.	0,-	Styrer i samarbeid med nærværsggr	Årlig	
3	Miljøvern: Økt fokus på kildesortering og kompostering.	0,-	Alle	ReKo-gruppe m/leder Marta B	
4	Oppdatere oversikt over risikovurderinger som er gjort. Fylle alt inn i samme skjema	0	Nærværsgru ppe og styrer	Desember -17	

Medarbeiderundersøkelsen – 10-faktor

I årets medarbeiderundersøkelse svarte samtlige ansatte – med ett unntak. Etter å ha jobbet med resultatene, i tråd med kurs og bok, valgte personalet ut 2 bevaringsområder og 2 utviklingsområder. Mer om resultatene og tiltakene finnes i rapport fra

medarbeiderundersøkelsen som ble utarbeidet i etterkant. F:\Ask

Barnehage\Felles_Ask.barnehage\09 HELSE, MILJØ, SIKKERHET\IK-håndbok. arbeidsdokumenter\01

	Bevaringsområde	Tiltak	Tids frist	Ansvar	Utført dato
	Mestrings-orientert ledelse	Medarbeiderne støtter, veileder og gir tilbakemeldinger til hverandre.	01.08.2018	Alle*	
		Medarbeidere legger frem gode prosjekter for hverandre (f.eks på planleggingsdager).	01.08.2018	Alle*	
	Bruk av kompetanse	Øke egne kunnskaper ved å lese meg til på egenhånd	01.08.2018	Alle*	
		Vise mer frem hva man gjør i hverdagen – henge opp pedagogisk dokumentasjon på avdelingen.	01.08.2018	Alle*	

	Forbedringsområde	Tiltak	Tids frist	Ansvar	Utført dato
	Oppgave-motivasjon	Flere medarbeidere deltar i ReKo-gruppearbeid og har oftere lederansvar for ReKogruppene	01.08.2018	Alle*	
		Selvstendighet og oppgavemotivasjon legges inn som eget punkt i medarbeidersamtalen	01.08.2018	Styrer	
		Personalet deler sin egenutviklingsplan med en kollega og har kollegabasert veiledning med hverandre på likt nivå i organisasjonen.	01.08.2018	Alle*	
		Spennende lekekasser i utesonene – høyere oppgavemotivasjon når man gjør oppgavene mer spennende	01.08.2017	Ped ledere på hver avd	
	Gjøre hverandre gode – dele kompetanse	Gi og ta imot tilbakemeldinger – inntoning			
		Henge opp prosjektdokumentasjon underveis og gi plass til kommentarer og tilbakemeldinger.			

Prioriteringer av vedlikehold, utstyr og materiell 2017-2020

En langsiktig planlegging vil kunne bidra til en bedre forutsigbarhet i forhold til budsjett disponering. Vi setter ikke opp noen eksakte summer her. Ofte bruker vi mindre penger når vi vurderer hva vi faktisk har behov for istedenfor å ha fokus på å bruke en eksakt sum

Kildesortering, gjenbruk og kompostering

Barnehagen har som mål å bli mer miljøvennlig. I den forbindelse vil vi investere i to varmkomposter. Den ene ble kjøpt inn i 2017. Vi har fått lovnad om enda en fra hagelaget. Dersom denne ikke kommer, bør her kjøpes inn 2 til. I tillegg bør det settes av et lite område som er inngjerdet, hvor komposten kan legges til ettermodning. Komposten vil bli brukt i urtehage og plantekasser. Oppfølging av rutiner og vedlikehold/innkjøp av nye kildesorteringsbeholdere må videreføres. Barnehagens lekemateriell skal bli preget av gjenbruk og at vi tar vare på det vi har

Sanserom

Sanserommet erstattet tidligere småbarnsatelie da hver avdeling har etablert eget. Sanserommet vil fortsatt kreve noen investeringer i form av lyd- og lysanlegg, sansemotorisk materiale.

Bibliotek

Dette er etablert og i god drift. Nye bøker fylles på hver måned. Her bør det investeres i flere bokyller.

Uteområdet

Her er mye gjort i de to siste årene. Nye seilebaner, ny rededisse, fallmatter, klatretårn og vippedyr er blitt flotte tilskudd til lekeområdet. I det videre arbeidet, er det vedlikehold som blir viktig.

Vedlikehold: Det kreves at plener og busker klippes 3 ganger i perioden april-oktober. Avtale med Trigger er inngått.

«Gym-sal»

På grunn av lavt barnetall er avdeling Spiren tom for barn. Dette arealet er tatt i bruk til motorisk lek og trening, musikk og drama. Når avdeling Spiren tas i bruk, må det dette utstyret lagres andre steder.

Lekeskur/vognskur

Det skal foreligge brannkrav om isolering av vognskuret på grunn av avstand til nabogrense og nærhet til hovedbygg. Dersom slik isolering blir gjort, vil rommet være mer egnet til bruk for oppbevaring av våre kasser med tema til ulike pedagogiske opplegg

Lekeskur og redskapsrom

Maling innvendig, nye hyller og behov for vedlikehold av dører. Særlig lekeskuret oppe vil trenge mer solide og fast byggede hyller. Her renner mye vann inn og gulvet bør heves.

Kjøkken på avdelingene oppe

Behov for nye skapdører/moduler på 3 av 4 avdelinger oppe. Her er skapdører og benkeskapstammer – særlig nede, samt benkeplater svært slitt. I tillegg bør det settes opp bakplater ved vask og komfyr på 1 av kjøkkenene hvor dette mangler. Vi må beregne mellom 7.000 og 10.000 kroner pr. kjøkken som bør skiftes. Til sammen 30.000,-

Hvitevarer

I tillegg bør det settes av minst 15.000,- hvert år til utskifting av hvitevarer. Det ryker mellom 1 og 3 hvitevarer i året.

Materiell til arbeidsvirksomhet

Denne posten blir ofte salderingspost for andre poster. Når inventar og utstyrsposten er tom, må vi ta av materiellbudsjettet. Her er det imidlertid behov for å opprettholde summen for å kunne investere i kamera, etter hvert nettbrett, formingsmateriale, spill, bøker, uteleker og annet materiale for pedagogisk virksomhet i barnehagen.

Ikt og teknisk utstyr

Det må settes av årlige summer til investering i:

- Datamaskiner og programvare
- Lydanlegg
- Musikkspillere og lyd på avdelingene
- Prosjektorer
- Skjermer i garderobene

Bygget

Det er satt av ingen/lite midler til vedlikehold av bygget fra kommunens side. Vaktmestertjenestene utføres i dag av Askøy kommune. Det vil være behov for å få utført:

- Utvendig vedlikehold
  - Vasking og maling
- Innvendig vedlikehold
  - Vasking, maling og reparasjoner

Avdeling for drift og eiendom ved Øyvind Berntsen har i samarbeid med styrer utarbeidet en teknisk tilstandsanalyse den 06. oktober 2016. Her er de fleste punktene lagt inn med unntak av det som hvitevarer, ikt og lekemateriell.

Ledelse

I Ask barnehage har lederteamet, som består av de pedagogiske lederne, assisterende styrer og styrer, utarbeidet en felles ledelsesvisjon og slagord:

Å lede med glede:

«Vi har tro på våre medarbeidere som vår viktigste resurs. Ved å skape en felles stammekultur, vise omsorg for hverandre og legge til rette for den enkeltes og barnehagens utvikling, vil vi som ledere muliggjøre et helsefremmende og spennende yrkesliv. Tydelige planer og god struktur med høy grad av medvirkning fra alle medarbeidere skal danne grunnlaget for vår kreative, lærende virksomhet»

Lederne i barnehagen har opplæring i relasjonsledelse i tråd med retningslinjer fra Askøy kommune. I Ask barnehage har vi særlig fokus på områdene:

- Tilbakemeldingskultur

I Ask barnehage ser vi barnet og mennesket som:

Sårbart, tillitsfullt og avhengig av sine omgivelser og samtidig **kompetent** til å mestre, forstå og delta i samspill med andre

Meningsskapende med drivkraft til å danne egne teorier (hypoteser) og uttrykke sin forståelse av tilværelsen.

Aktiv aktør i egen læring, vekst og utvikling

Kreativt med indre drivkraft til å leke, forestille seg og utvikle nye ideer

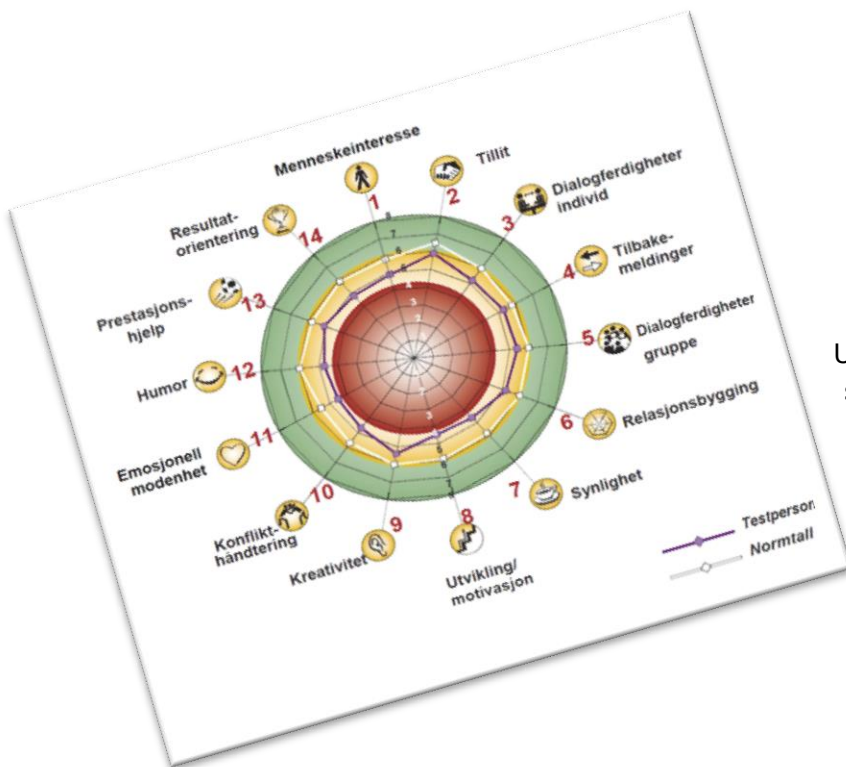
Fremtidens viktigste ressurs som skal sikre et bærekraftig samfunn

Unikt med ulike forutsetninger og kompetanser

Likeverdig med autoritet i forhold til egne opplevelser og følelser

= **SMAKFUL:** viser både til syn på menneskets rettigheter til å bli møtt med respekt for eoen utviklinga oa til å bli sett på

- Kreativitet
- Dialogferdigheter

Ut over dette har vi også fokus på situasjonsbestemt ledelse og selvledelse. Det er viktig for oss å utvikle gode team på hver avdeling hvor de ansatte har rammer til, og kultur for å lede seg selv i arbeidet.

Til slutt

Ved å se på rammebetingelser, pedagogikk og personale i en sammenheng vil vi få et mer helhetlig og bedre styringsdokument for en økt kvalitet.